

Latvijas Republikas tiesībsargs

Sociālais atbalsts bijušajiem ieslodzītajiem
pašvaldībās

Tiesībsarga izpēte

- Tiesībsargs 2021. gada novembrī veica izpēti, lai iegūtu informāciju par Latvijas Republikas pašvaldībās pieejamo sociālo atbalstu personām, kuras pēc soda izciešanas tiek atbrīvotas no ieslodzījuma vietas
- Kopumā atbildes sniedza 35 no 43 pašvaldībām.

1. Vai Jūsu pašvaldībā ir noteikts darbinieks, kurš strādā ar personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas?

- Aptaujas rezultātā tika noskaidrots - 27 pašvaldībās nav paredzēts noteikts darbinieks ieslodzīto mērķgrupai.
- Daudzas pašvaldības sniedza skaidrojumu, ka sociālie darbinieki, kuri veic darbu ar pilngadīgām personām kurām trūkst prasmes, strādā papildus arī ar bijušajiem ieslodzītajiem.

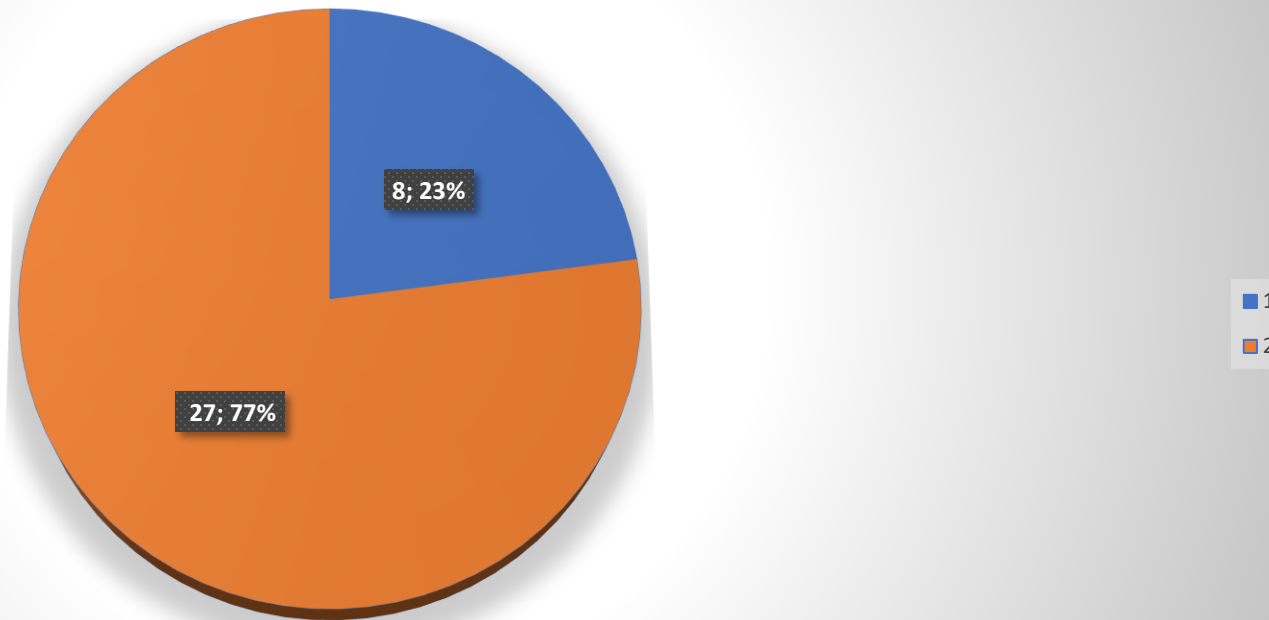
Pašvaldību skaits, kurās ir noteikts darbinieks, kurš strādā ar personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas

2. Vai Jūsu pašvaldībā ir pieejami mentori, asistenti vai līdzgaitnieki personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas, sociālo problēmu risināšanai un atbalstīšanai ikdienā?

- 27 (77%) pašvaldībās nav pieejams mentora, ģimenes asistentu vai līdzgaitnieka pakalpojums.

Pašvaldību skaits, kurās ir mentori, asistenti vai līdzgaitnieki.

3. Kādi sociālie pakalpojumi ir pieejami personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas (psihologa konsultācijas, atkarību profilakses konsultācijas, sociālās rehabilitācijas centri, dienas centri u.tml.)? Cik ilgu laika periodu personai ir tiesības šos pakalpojumus saņemt?

- Individuāli izvērtējot katras personas sociālo situāciju un vajadzības, organizē resursu tīkla apzināšanu un nepieciešamo resursu piesaisti individuālās situācijas risināšanai. Individuālā sociālā rehabilitācijas plāna ietvaros var būt piešķirti speciālisti - psihologs, psihoterapeits, fizioterapeits, mūzikas terapija, narkologs, jurists, sabiedrības veselības speciālists/atkarību speciālists (atkarību cēloņiem un sekām, iespējam ārstēties no atkarībām), medicīnas māsas, exuseru (bijušo lietotāju ar ilgstošu un stabilu remisiju) konsultācijas, psihosociālo konsultāciju sniedzējs vai jebkurš cits speciālists.
- Piemēram, trūcīgas /maznodrošinātas mājsaimniecības statusa ietvaros, saistošie noteikumi var paredzēt pabalstu līdz 250 euro gadā ārstēšanai no alkohola un narkotisko vielu atkarības.

Visbiežāk pieejamie sociālie pakalpojumi pašvaldībās:

- atbalsta un izglītojošās grupas;
- ģimenes asistenta pakalpojums;
- atkarību profilakses centrs, kur var veikt HIV, vīrushepatītu bezmaksas eksprestestēšanu;
- anonīmo alkoholiķu atbalsta grupas, piemēram “Možums”;
- sadarbība ar ģimenes ārstiem;
- dienas centri turklāt tajos var saņemt lietotu apģērbu un apavus, kā arī dušas/higiēnas pakalpojumu;
- sadarbība sociālās rehabilitācijas ietvaros ar Evaņģēlisko kristiešu draudzi “Zilais krusts” un sociālās rehabilitācijas centru «Ratnieki»;
- valsts nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi pilngadīgām personām:
  - no psihoaktīvām vielām atkarīgām pilngadīgām personām;
  - no vardarbības cietušām pilngadīgām personām;
  - vardarbību veikušām pilngadīgām personām.

Dažkārt pašvaldības personām piedāvā, psihologa un atkarību profilakses speciālista konsultācijas saņemt neierobežotā daudzumā.

4. Kādu sociālo palīdzību pašvaldība nodrošina personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas?

Sociālo palīdzību parasti izvērtē un piešķir uz tādiem pašiem nosacījumiem un tādā pat apmērā, kā visiem pašvaldību iedzīvotājiem.

Pašvaldību aptaujās minētie sociālo palīdzību veidi:

- pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai;
- mājokļa pabalsts;
- pabalsts veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai;
- pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai (lai novērstu vai mazinātu invaliditātes, darbnespējas, veselības traucējumu, atkarības, vardarbības vai citu faktoru izraisītās negatīvās sociālās sekas personas dzīvē un veicinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā);
- pabalstu krīzes situācijā līdz 150,00 euro gadā (neizvērtējot ienākumus);
- pabalsts veļas mazgāšanas pakalpojuma apmaksai;
- pabalsts mazgāšanās pakalpojuma apmaksai;
- pabalstu personas apliecinoša dokumenta noformēšanai;
- pabalstu sadzīves apstākļu uzlabošanai;
- nepieciešamības gadījumā dienests sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām sniedz atbalstu personām ar apģērba, gultasveļas un sadzīves priekšmetu sagādāšanu;
- piesaista ziedojumus;
- naktspatversmē personām ir iespēja deklarēt savu dzīvesvietu, kā rezultātā persona kļūst tiesīga saņemt visa veida sociālo palīdzību pašvaldībā.

Liela daļa pašvaldību norāda, ka var piešķirt pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas jeb vienreizēju pabalstu vai pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes pabalstu no 25 līdz 109 euro apmērā.

5. Vai ir gadījumi, kad personai, kura pēc soda izciešanas atbrīvota no ieslodzījuma vietas, sociālā palīdzība tiek atteikta? Ja ir, kādi ir biežākie atteikuma iemesli?

- “Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma” 9.panta pirmajā daļā ir noteikts, pašvaldībai, kuras teritorijā persona deklarējusi savu dzīvesvietu, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību.
- Lielākā daļa pašvaldību (21) sniedz sociālo palīdzību bijušajiem ieslodzītajiem, neatsakot sociālo palīdzību.

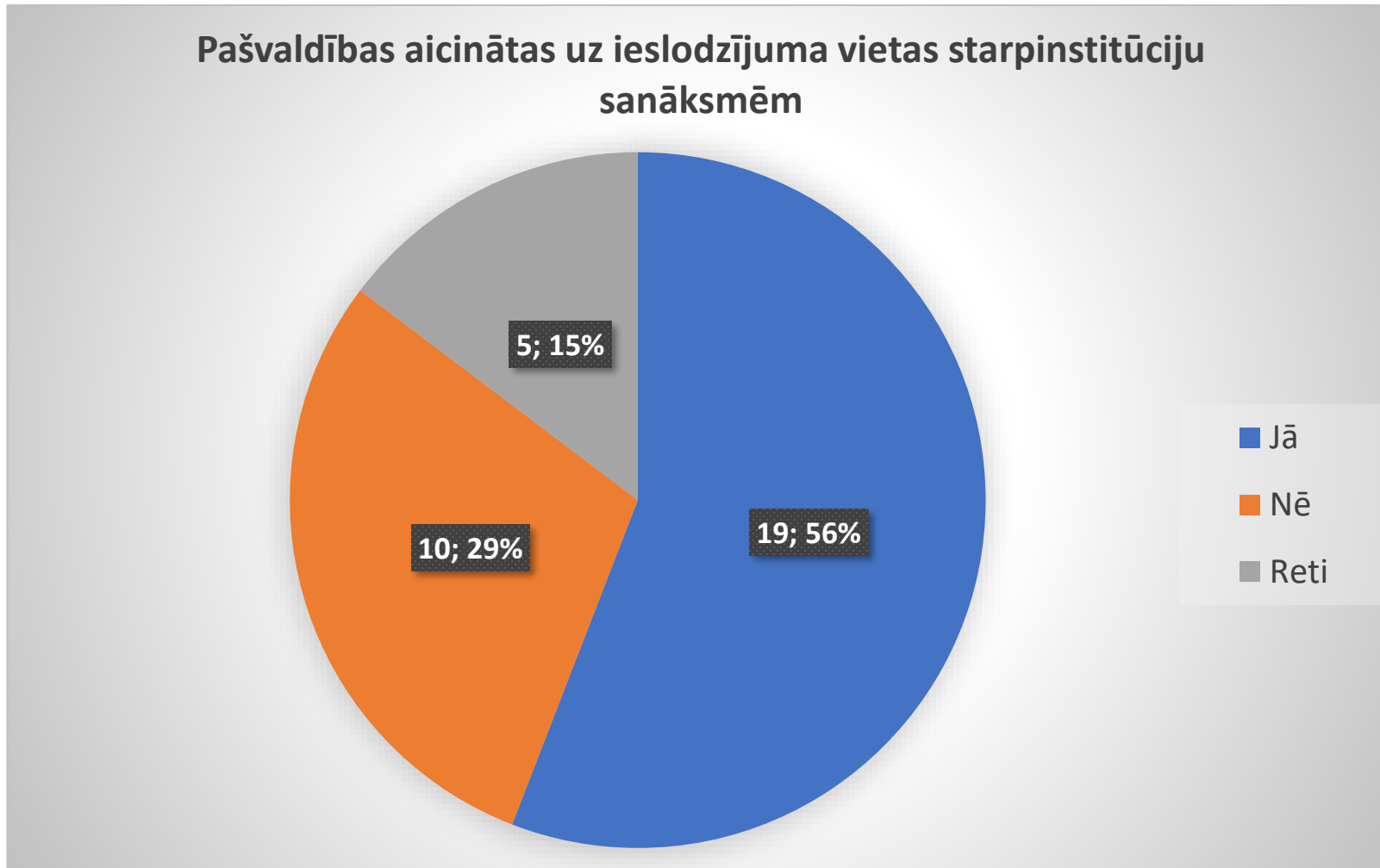
5.1. Biežākie atteikuma iemesli

- nevar norādīt savu faktisko dzīvesvietu;
- nevar uzrādīt ienākumus apliecinājošus dokumentus;
- nav iesniegti dokumenti materiālās situācijas izvērtēšanai. Pārsvārā tie ir personu kredītiestāžu vai pasta norēķinu sistēmas kontu pārskati par pilniem pēdējiem trim kalendāra mēnešiem;
- nevar deklarēt savu dzīvesvietu;
- personas sociālā vai materiālā situācija neatbilst normatīvo aktu prasībām;
- nevēlas sadarboties ar sociālo dienestu, nepilda līdzdalības pienākumus vai noslēgto vienošanos;
- persona nav atbrīvota no brīvības atņemšanas iestādes pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas, bet gan no pirms izmeklēšanas iestādes;
- personas pēdējā deklarētā dzīvesvieta pirms soda izciešanas uzsākšanas nav bijusi pašvaldības teritorijā;
- praksē ir bijuši gadījumi, kad tiek atteikta pašvaldības dzīvojamās telpas izīrēšana, ja personai ir saglabātas dzīvojamās telpas lietošanas tiesības agrāk aizņemtajā dzīvesvietā, taču persona pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma vietas nevēlas tajā atgriezties;
- atgriezusies ģimenē, kura neatbilstu trūcīgas/maznodrošinātas mājsaimniecības statusam, sociālā palīdzība arī tiktu atteikta;
- ja personai bijusi piemērota īslaicīga brīvības atņemšana (līdz trim mēnešiem);
- iesniegums pabalsta saņemšanai un izziņa no ieslodzījuma vietu pārvaldes nav iesniegta viena mēneša laikā pēc atbrīvošanās no ieslodzījuma vietas;
- ja persona ir darbspējas vecumā, nav darba attiecībās, nav piešķirta invaliditāte, bet NVA nav reģistrējies.

6. Vai ieslodzījuma vietas savlaicīgi paziņo par nepieciešamību nodrošināt dzīvojamo telpu personai, kura drīzumā tiks atbrīvota no ieslodzījuma vietas?

- **Lielākā daļa pašvaldību (29) savlaicīgi saņem informāciju** par personas atbrīvošanos no ieslodzījuma vietas, tādējādi izriet secinājums par ieslodzījuma vietu pietiekamu pašvaldību informēšanu par ieslodzītā atbrīvošanu.
- **Pašvaldību ieskatā, ieslodzījumu vietu paziņojumi ir informatīva rakstura**, savukārt šāda veida informācijas apmaiņa primāri būtu izmantojama plānojot un organizējot sociālo darbu ar konkrēto personu, nevis tikai izdalot palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā.
- Tikmēr dažās pašvaldībās no ieslodzījumu vietām **netiek saņemta informācija** un tiek saņemti tikai ieslodzīto vai atbrīvoto personu iesniegumi ar lūgumu nodrošināt tās ar dzīvesvietu. Visbiežāk šiem iesniegumiem nav pievienota informācija, kas apliecina personas atrašanos ieslodzījuma vietā vai atbrīvošanu no tās.
- Labās prakses gadījumos tiek organizētas starpinstitucionālās tikšanas ar mērķi, personai, **vēl atrodoties ieslodzījuma vietā**, savlaicīgi izstrādāt individuālu atbalsta plānu!

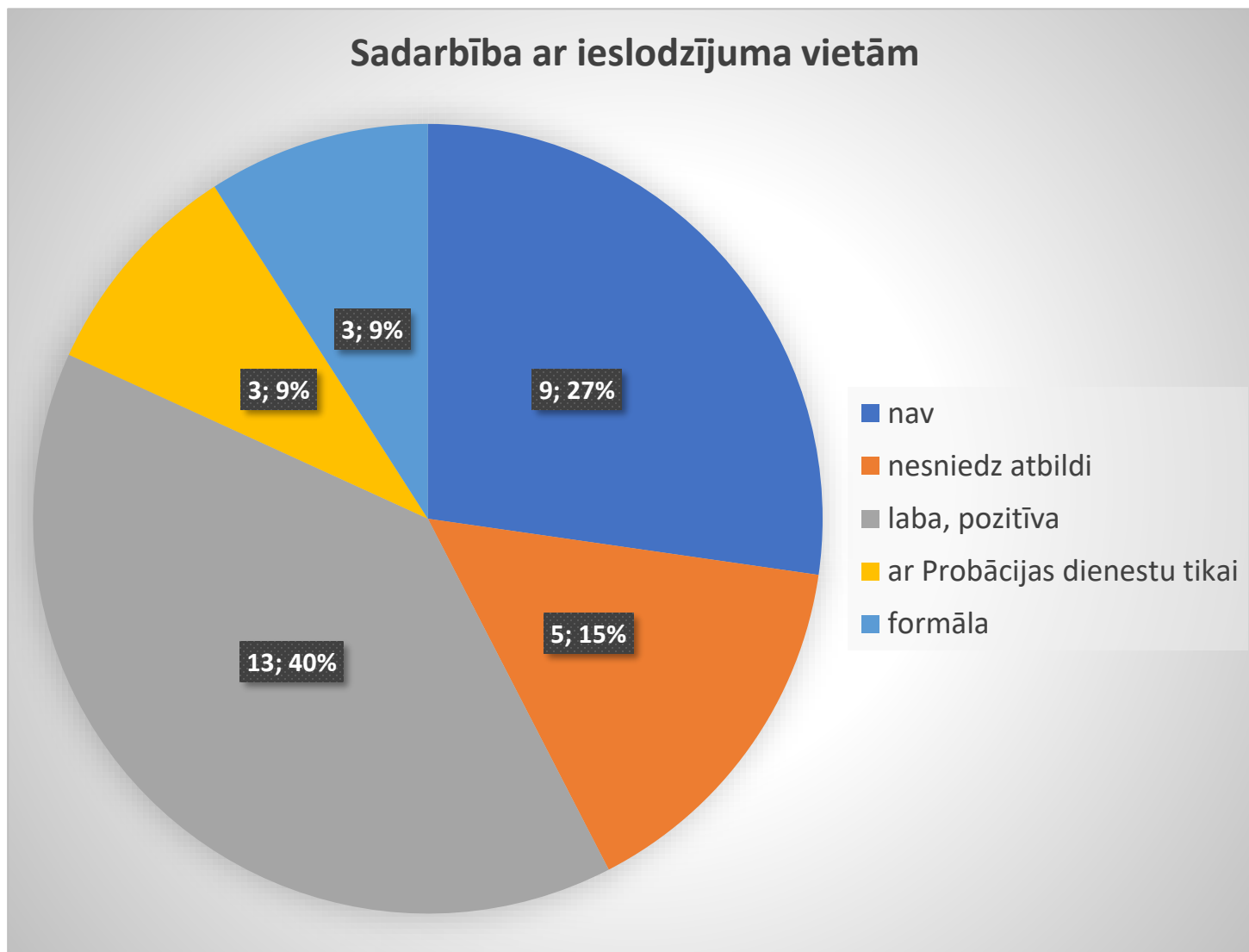
7. Vai Jūsu pašvaldība tiek aicināta uz ieslodzījuma vietas starpinstitūciju sanāksmēm par personām, kuras drīzumā tiks atbrīvotas no ieslodzījuma vietas? Kā Jūs vērtējat sadarbību ar ieslodzījuma vietām ieslodzītā sociālo problēmu risināšanā?

7.1. Pašvaldību dalība starpinstitūciju sanāksmēs

- Atsevišķos gadījumos Sociālais dienests tiek aicināts uz ieslodzījuma vietas starpinstitūciju sanāksmēm (STIS) par personām, kuras drīzumā tiks atbrīvotas no ieslodzījuma vietas pirms termiņa un šīm personām noteikta Valsts Probācijas dienesta vai Valsts policijas uzraudzība. Sociālais dienests saņemto informāciju starpinstitūciju sanāksmē pieņem zināšanai.
- Aicina, veiksmīga sadarbība. STIS laikā tiek vērtēti ne tikai personas riski un vajadzības, bet arī tiek pārrunāti turpmākās sadarbības jautājumi, lai veiksmīgāk tiktu risinātas ieslodzīto sociālās problēmas pēc atbrīvošanās no ieslodzījuma.
- STIS sanāksmēs izvirza uzdevumus, atspoguļo riska faktoros, lai palīdzētu klientam resocializēties sabiedrībā pēc atbrīvošanas.
- Tiek aicināti uz starpinstitūciju sanāksmēm gadījumos, kad tiks atbrīvota persona, kura sodīta par dzimumnoziegumiem.
- No ieslodzījuma vietas, netiek aicināta.
- STIS laikā tiek vērtēts atbrīvotās personas iespējamā atgriešanās iepriekšējā dzīvesvietā un resocializācijas procesu, sanāksmju laikā tāpat tiek apzināti iespējamie riski un plāns to mazināšanai. Līdzšinējo sadarbību vērtējam kā lietderīgu veiksmīgas turpmākās sadarbības ar klientu veidošanai.
- Aicina. Tas palīdz Sociālajam dienestam izvērtēt, vai persona ir motivēta pārmaiņām, kādas komunikācijas spējas personai, cik atvērts, kam nepieciešams veltīt vairāk uzmanības, lai personai būtu vieglāk integrēties sabiedrībā pēc atbrīvošanās no ieslodzījuma vietas.

7.2. Pašvaldību sadarbība ar ieslodzījuma vietām

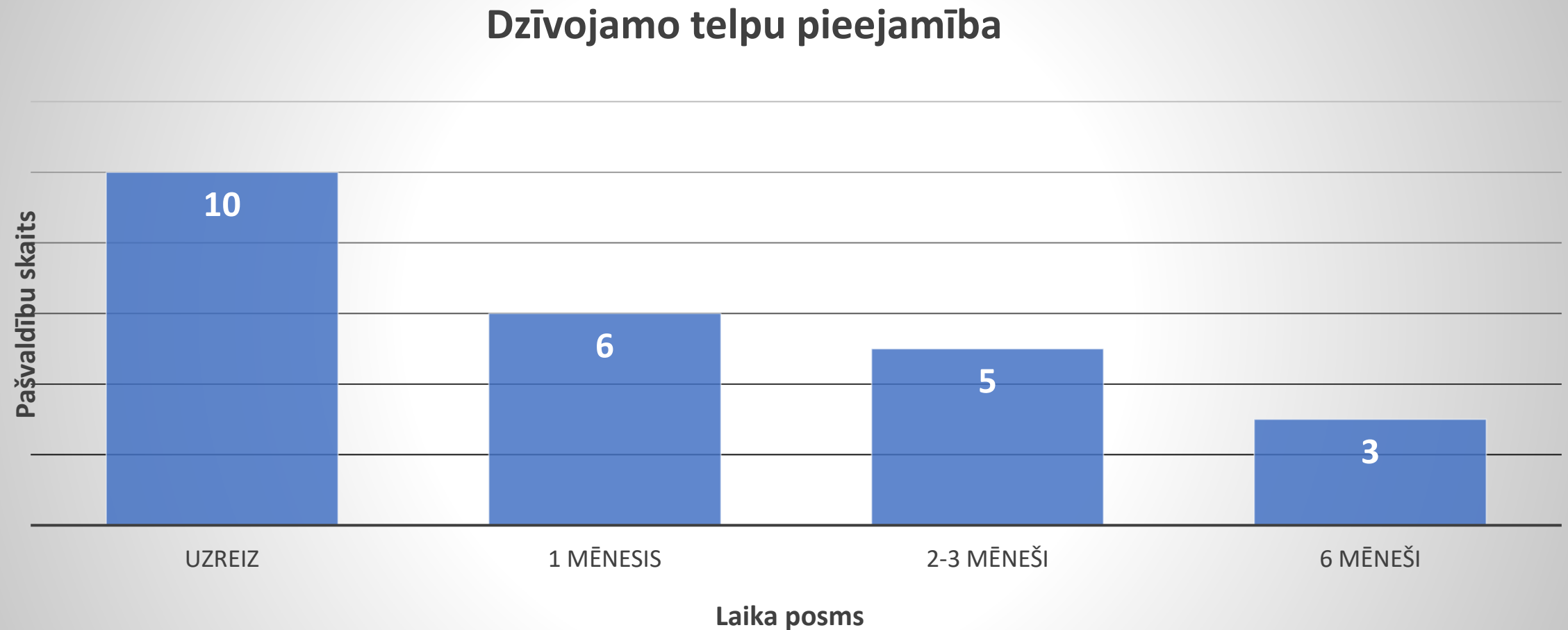
7.3. Kā Jūs vērtējat sadarbību ar ieslodzījuma vietām ieslodzītā sociālo problēmu risināšanā?

- 13 pašvaldības atzīst, ka sadarbība ir laba, savukārt 9 pašvaldības sniedz informāciju par sadarbības trūkumu.
- Savukārt, ļoti veiksmīga sadarbība ir izveidojusies Atkarību profilakses centram ar cietumu. Laikā, kad to pieļāva epidemioloģiskās drošības prasības, ieslodzījuma vietā ieslodzījumā esošām personām tika vadītas grupu nodarbības un individuālās konsultācijas. Pašlaik, regulāri, divas dienas nedēļā, nodrošinātas attālinātas individuālās konsultācijas ieslodzījumā esošām personām, izmantojot Skype platformu
- Sadarbība ir apgrūtināta vai nenotiek. Jāņem vērā, ka šobrīd nepastāv skaidri noteikts sadarbības mehānisms starp ieslodzījuma vietām un sociālo dienestu.
- Sadarbību ietekmē arī bieža kadru mainība un sociālā darbinieka profesionālā motivācija.
- Pašvaldībai sadarbojoties ar Valsts Probācijas dienestu ir radušas digitālu risinājumu pašvaldības sociālās palīdzības administrēšanas sistēmā (SOPA) esošo un Valsts Probācijas dienesta darbiniekiem nepieciešamo datu (par kopējā klienta sadarbību ar Sociālo dienestu) kopu nodošanai uz Valsts Probācijas dienesta informatīvo sistēmu (PLUS).

8. Kādas pagaidu dzīvesvietas iespējas ir pieejamas personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas un kurām ir nepieciešams tūlītējs atbalsts dzīvojamās telpas nodrošināšanā (īslaicīgās uzturēšanās mītnes, naktspatversmes u.tml.)?

- Lielākā daļa pašvaldību piedāvā **patversmes** pakalpojumu;
- Vairākas pašvaldības (9) var piedāvāt **pagaidu vai patstāvīgo dzīvojamo platību** vai ļauj īrēt no pašvaldības;
- Atsevišķas pašvaldības var piedāvāt arī **krīzes centra vai sociālo dzīvokļa** pakalpojumu;
- Divas (2) pašvaldības atzina, ka tām **nav pagaidu dzīvesvietas** vai patversmes pakalpojuma iespējas personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas.

9. Cik vidēji ilgi personai, kura pēc soda izciešanas atbrīvota no ieslodzījuma vietas un ir reģistrēta pašvaldības palīdzības reģistrā dzīvojamās telpas izīrēšanai, ir jāgaida, lai saņemtu dzīvojamās telpas īres piedāvājumu?

10. Vai Jūsu pašvaldībā ir pieejama bezmaksas pārtikas saņemšana? Ja ir pieejama, kāda ir saņemšanas kārtība un kas to nodrošina?

- Trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības un krīzes situācijā nonākušas personas var saņemt pārtikas, higiēnas un saimniecības preču komplektus Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām ietvaros.
- Bez mājsaimniecības statusa (trūcīgs, maznodrošināts, krīzes situācija) dažas pašvaldības, biedrības vai privātpersonas piedāvā ēdienu visiem, kuriem tas ir nepieciešams.
- Bezmaksas pārtikas saņemšanas vietas un iespējas nodrošina NVO, savukārt pašvaldība apmaksā produktu iegādi bezmaksas ēdiena pagatavošanai.
- Pārtikas bankas „Paēdušai Latvijai”, iepriekš informējot par savu situāciju.
- Pateicoties jau ilggadējai sadarbībai ar starptautisko organizāciju "GAIN Germany", iedzīvotājiem ir iespēja bez maksas saņemt ne vien humāno palīdzību, bet arī pārtikas preces un sadzīves lietas. Biedrībai ir laba sadarbība ar Ogres novada Sociālo dienestu un Latvijas Samariešu apvienību.
- Pēc iedzīvotāju iniciatīvas pilsētā uz ielas tika novietots ledusskapis, kurā ievietot pārtikas produktus, lai iedzīvotāji, varētu paņemt bezmaksas pārtiku.
- Ēdināšanas pabalstu piešķir vienai personai vienai ēdienreizei vienu reizi dienā, ja objektīvu apstākļu dēļ personai nav iespējas vai ir ierobežota iespēja nodrošināt pietiekamu uzturu, un personai nevar piešķirt trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusu.
- Naktspatversmē klientiem ir pieejamas vakariņas un brokastis, bet dienas laikā ir pieejami “zupas virtuves pakalpojumi”.

10.1. bezmaksas pārtikas saņemšana

- “Karsts ēdiens - veselīga vide” Dienests nodrošina zupas virtuves darbu Sociālajā/Naktspatversmē darbdienās no plkst. 13.00-14.30. Lai saņemtu karsto ēdienu (400 gr. zupas un 100 gr. maizes), nav jāuzrāda nekāda izziņa.
- Ir iespēja saņemt karstu ēdienu “Pestīšanas Armijas zupas virtuvē”.
- Diakonijas centrā vienu reizi nedēļā jebkurš (bez statusa un nosacījumiem).
- Biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” nodrošinātais zupas virtuves pakalpojums. Sadarbībā ar Pestīšanas Armiju var saņemt pašu nepieciešamāko pārtiku.
- atbalstu ar pārtiku sniedz biedrība “Be the light”, zupas virtuves pakalpojumu nodrošina biedrība “Ģimenes centrs Mūsu nākotne”.
- Mamma mammai fonds, sniedz atbalstu mātēm.
- Evaņģēliski luteriskā draudze, evaņģēlisko kristiešu baznīcas “Jaunā paaudze”.
- sociālajam dienestam ir noslēgts sadarbības līgums ar Biedrību ”Palīdzēsim viens otram”, kura apņemas sociālās palīdzības nodrošināšanu natūrā – pārtikas preču, apģērba, sadzīves priekšmetu, mēbeļu, tehnisko palīgglīdzekļu, remonta materiālu un darbu, un naudā - medikamentu, izmeklējumu nodrošināšanai, novada iedzīvotājiem, kuri nonākušas krīzes situācijā vai kuriem ir individuāla vajadzība pēc konkrētas pamatvajadzību nodrošināšanas, bet nekvalificējas valsts un pašvaldības atbalstam.

11. Kāda veida sociālais atbalsts, Jūsaprāt, būtu nepieciešams personām, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas un viņu ģimenēm?

- Sociālajai rehabilitācijai institūcijā, kas būtu kā **starpposms uz patstāvīgu dzīvi**, jo visbiežāk personas iznākot no ieslodzījuma vietas ir zaudējušas dažādas prasmes un iemaņas. Nonākot dzīvesvietā šīs personas saņem sociālo palīdzību un turpmāk nevēlas sadarboties ar Dienestu.
- **Ir nepieciešams sociālais darbinieks, kurš specializējies darbā ar personām pēc ieslodzījuma** un sniedz informatīvu atbalstu mērķa grupai, kā arī plašāk nodrošina informāciju mērķa grupai par atbalsta veidiem un to saņemšanas iespējām.
- **Sociālais atbalsts izglītības, nodarbinātības, finanšu vadības, veselības, atkarības un sociālās korekcijas un rehabilitācijas jautājumos.** Ļoti nozīmīgs ir psihoemocionālais **atbalsts no bijušo ieslodzīto ģimenes locekļu puses, jāveicina personu atgriešanos ģimenē un jāstiprina ģimenes saites**, kā arī sniegt psiholoģisku atbalstu ģimenei. **Psihologa konsultācijas, mediācija un atkarību profilakses pakalpojumu pieejamība personām un viņu ģimenes locekļiem.**
- **Sociālās palīdzības sniegšanas nepieciešamība**, materiāls atbalsts, lai nodrošinātu pamatvajadzības un veicinātu darbaspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā - **mājoklis, darbs, izglītība un sociālo iemaņu atjaunošana.**

11.1. Sociālais atbalsts pēc ieslodzījuma

- Nepieciešams mentoru, asistentu vai līdzgaitnieku pakalpojums. Personai būtu nepieciešams sociālais atbalsts gan pirms, gan pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma vietas, lai palīdzētu nokārtot dažādas formalitātes, veicinātu iesaistīšanos darba tirgū, apgūt jaunas prasmes un iemaņas.
- Notiesātajam pēc soda izciešanas būtiski ir iekļauties sabiedrībā, saņemt iedrošinājumu, atbalstu un padomu ko sniedz līdzgaitnieks (brīvprātīgais), palīdzētu sociālo saskarsmes spēju izkopšanā, emocionālā atbalsta sniegšanā. Līdzgaitnieka darbs palīdzētu atsvērt iespējamu negatīvi ietekmējošu draugu un paziņu ietekmi, sniedzot pozitīvas sociālās uzvedības piemēru un piedāvājot brīvā laika pavadīšanas veidu alternatīvas, tādejādi mazinot risku, ka notiesātais atsāks antisociālu dzīvesveidu un izdarīs atkārtotu likumpārkāpumu
- Sociālās rehabilitācijas programmas, kas vērstas uz personas sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu un uzlabošanu, sociālā statusa atgūšanu, integrāciju sabiedrībā.
- Ir nepieciešams tūlītējs atbalsts dzīvesvietas nodrošināšanā un kurām nav resursu tūlītējas pagaidu dzīvesvietas nodrošināšanai.
- Algotu darbu vai iesaistīties Algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos, pārkvalificēšanos NVA piedāvātajosursos.
- Dalība sabiedriskajās aktivitātēs - kultūras, sporta norisēs - atbilstoši interesēm.

11.2. Sociālais atbalsts pēc ieslodzījuma

- Jāpilnveido sadarbība starp sociālajiem dienestiem un ieslodzījuma vietu pārvaldi. Informācijas apmaiņai būtu jābūt ne tikai par atgriešanos dzīvesvietā, bet arī par veiktajām aktivitātēm ieslodzījuma vietā, kas darīts, kādu palīdzību, pakalpojumus bijušais ieslodzītais saņēmis ieslodzījuma vietā, jāsniedz ieteikumi sociālajiem dienestiem, ko nepieciešams turpināt atrodoties brīvībā. Sniegtā informācija sociālajiem darbiniekiem palīdzētu izstrādāt kvalitatīvākus sociālās rehabilitācijas plānus un uzdevumus.
- Apmēram mēnesi pirms atbrīvošanas no ieslodzījuma vietas plānot un modelēt personas sadarbību ar pašvaldības sociālo dienestu un iespējamajiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem. Šāda laicīga plānošana prasa apmaiņu ar informāciju par klienta iespējām un vajadzībām un mērķtiecīgu saziņu starp ieslodzījuma vietas un sociālā dienesta sociālajiem darbiniekiem pirms atbrīvošanas un sākotnējā postpenitenciārā periodā vismaz attiecībā uz tiem klientiem, kas paši izrāda tādu vēlmi.
- Sadarbībai arī ar citām institūcijām gan valstiskā, gan nevalstiskā sektora (Valsts policija, Valsts probācijas dienests, ieslodzījuma vietu pārvalde, Juridiskās palīdzības administrācija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, ārstniecības iestādes, ģimenes ārsti u.c.)
- Jāizstrādā vienoti metodiskie materiāli darbam ar bijušajiem ieslodzītajiem, kas būtu kā atbalsts sociālajiem darbiniekiem strādājot ar šo mērķa grupu.
- Vairāk sociālo rehabilitāciju centri kā “Ratnieki”, kur speciālisti sniedz profesionālu palīdzību personas sociālajā un psiholoģiskajā atjaunošanā, nodrošinot ar dzīvesvietu rehabilitācijas laikā.

11.3. Sociālais atbalsts pēc ieslodzījuma

- Valsts finansēta sociālās rehabilitācijas programma dzīvesvietā vai sociālās rehabilitācijas centrā (turpmāk - pakalpojumu sniedzēji), lai nodrošinātu mērķgrupas personām sociālo prasmju apgūšanu vai atjaunošanu, risinātu personu individuālās un sociālās vides problēmas un palīdzētu pakāpeniski sagatavoties dzīvei pēc ieslodzījuma. Pēc minētās programmas realizācijas pakalpojuma sniedzēja speciālisti varētu sniegt ieteikumus personas dzīvesvietas sociālajiem dienestiem turpmākajam darbam, lai nodrošinātu resocializācijas procesa nepārtrauktību.
- Jāsaņem informācija par tiesībām saņemt palīdzību pašvaldībās un citās institūcijās. Pašvaldībā konstatēts, ka lielākā daļa personu, kuras atbrīvotas no ieslodzījuma vietas, izvēlas nevērsties pašvaldības sociālajā dienestā, lai saņemtu sociālo atbalstu. Ar personu ģimenēm būtu jāveic sociālais darbs, lai sagatavotu ģimeni atbilstošai attieksmei, personai atgriežoties dzīvesvietā.
- Resocializācijas pakalpojumu sniegšana jādeleģē sociālo pakalpojumu sniedzējiem un jāfinansē no valsts budžeta līdzekļiem.
- Valsts atbalsts personas integrēšanai un pamatvajadzību nodrošināšana. Varētu būt atbalsta grupas speciālista vadībā.
- Jāizveido vienota bijušo ieslodzīto sociālās rehabilitācijas sistēma valstī.
- Pozitīvi vērtējams dienas centru pakalpojums, tajā skaitā ar nakšņošanas iespējām, personām sociālo prasmju attīstīšanai.
- Personai būtu atvērts bankas konts.

Pašvaldību sadarbības piemēri (1)

- Pašvaldība aktīvi līdzdarbojas un Valsts probācijas dienesta funkciju īstenošanas ietvaros slēdz līgumus par probācijas klienta nodarbināšanu piespiedu un sabiedriskos darbos, apmaksātos pagaidu darbos, klienta krīzes situācijas atrisināšanā, kā arī informācijas apmaiņā par klienta vajadzībām sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem un sniegto palīdzību un sniedz klienta raksturojošu informāciju par līdzdarbību savu sociālo problēmu risināšanā.
- Dienests saskaņā ar noslēgto starpresoru vienošanos “Par informācijas apmaiņu un sadarbību atkārtotu noziedzīgo nodarījumu pret dzimumneaizskaramību un tikumību izdarīšanas novēršanai” regulāri piedalās starpinstitūciju sanāksmēs. Līdz ar to veidojas laba sadarbība ar Valsts probācijas dienestu, ieslodzījuma vietu pārvaldes struktūrām, valsts un pašvaldības policiju.
- Regulāri tiek rīkotas Valsts probācijas dienesta starpinstitūciju sadarbības sanāksmes, kurās piedalās Sociālā dienesta, policijas, bāriņtiesas pārstāvji, nepieciešamības gadījumā papildus tiek pieaicināti pārstāvji no ieslodzījumu vietu pārvaldes, ārstniecības personas/speciālisti.
- Valsts probācijas dienesta vadītājs š.g. oktobrī izteicis pateicību par sadarbību, pasniedzot Pateicības rakstus, vairākiem pašvaldības darbiniekiem, Sporta centra direktora vietniekam saimniecības jomā, sociālā centra vadītājai un Profilakses punkta sociālajai rehabilitētājai, ģimnāzijas direktora vietniekam saimnieciskajos jautājumos.

Pašvaldību sadarbības piemēri (2)

- Sociālais dienests regulāri apmeklē un piedalās ieslodzījumu vietu pārvaldes rīkotajosursos un semināros. Kā piemēru varam minēt seminārus par “Bijušo ieslodzīto sociālā iekļaušana. Kā apvienot spēkus kopīgam uzdevumam?”
- Ar speciālistiem par dzīvokļa jautājumiem, noskaidrojot informāciju un darbības, kas ir jā dara klientam, lai deklarētos iepriekšējā dzīvesvietā vai nokārtot dokumentus uzņemšanai dzīvokļu rindā, jo lielai daļai personu, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas nav iespējas atgriezties iepriekšējā dzīvesvietā.
- Ar Nacionālo veselības dienestu, lai atjaunotu ģimenes ārsta pieejamību, noskaidrotu informāciju, kas ir klientam jā dara, lai reģistrētos pie ģimenes ārsta.
- Ar Pilsonības un Migrācijas lietu pārvaldi, lai sniegtu atbalstu klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanai/nokārtošanai (gadījumos, kad tas nav izdarīts ieslodzījumu vietā).
- Ar organizācijām, kuras sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, ja klients uzraksta iesniegumu sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanai.
- Ar pakalpojumu sniedzējiem, kuri tiek piesaistīti klientu sociālo problēmu un sociālās situācijas risināšanai.

Latvijas Republikas tiesībsargs

Paldies par uzmanību un sadarbību!